

PORADNIK

NIE DAJ SIĘ OSZUKAĆ – CO SENIOR WINIEN PAMIĘTAĆ!

MINISTERSTWO
SPRAWIEDLIWOŚCI
www.ms.gov.pl

Przestępstwa wobec osób starszych są powszechne. Metody stosowane przez sprawców są coraz bardziej doskonalone, przestępcy wykazują się bardzo wysublimowaną metodą nawiązywania kontaktu i podtrzymywania konwersacji. Widać to w szczególności na przykładzie postaci, w które wcielają się sprawcy tych przestępstw, budując w osobach starszych zaufanie i porozumienie, w efekcie czego wykonywane są prośby i polecenia sprawców, prowadzące do utraty majątku przez seniorów.

Jak mogą Cię oszukać?

„Na wnuczka” – metoda bazuje na więziach rodzinnych i naturalnej potrzebie pomocy bliskim w nagłej potrzebie. Sprawcy w rozmowie wstępnej są w stanie zorientować się, czy osoba z którą rozmawiają może stać się ich „ofiarą”, czy też nie. Istotą tego oszustwa jest wytworzenie u seniora poczucia, że powinien pomóc swojemu wnukowi czy wnuczce za wszelką cenę i jak najszybciej. Odczucia te są dużo mocniejsze niż racjonalne myśli ostrzegające przed niebezpieczeństwem.

„Na policjanta” – to jedna z wyjątkowo perfidnych metod oszustw seniorów, bo bazuje na strachu o bezpieczeństwo bliskich osób. Oszuści zwykle twierdzą, że chcą pomóc przy likwidacji szkód związanych np. z wypadkiem drogowym, którego w rzeczywistości nigdy nie było, proszą o pomoc dla oficera Policji lub w prowadzonym dochodzeniu. Przestępca dzwoni do Ciebie i podaje się za członka rodziny (najczęściej wnuczka), który spowodował wypadek i pilnie potrzebuje pieniędzy na opłacenie kosztów „oczyszczenia z zarzutów”. Jest w tej metodzie wykorzystywany element zaskoczenia i zaufania do instytucji policji. Osoby w podeszłym wieku – chcąc być pomocne - wdają się w rozmowę i podają dane lub wykonują czynności oczekiwane przez udających kogoś innego przestępców, co prowadzi do utraty pieniędzy.

„Na urzędnika” – sprawcy podając się za urzędników państwowych wymyślają szereg historii, które pozwalają im oszukać seniora. Może to być np. wymiana złotych na euro i konieczność spisania numerów banknotów powyżej 50 złotych, konieczność wykupu gruntu, na którym zostało postawione mieszkanie poszkodowanego, itp.

„Na dotację” – bazując na naszej niewiedzy np. dotyczącej przepisów unijnych, oszuści próbują to wykorzystać wmawiając, że np. dzięki pieniądzom z Unii Europejskiej w mieszkaniu zostanie wykonany remont instalacji wodociągowej, czy gazowej. Podając się za urzędników, proszą o uiszczenie „opłaty manipulacyjnej”, albo wpłacenie „zaliczki” na poczet późniejszej realizacji przedsięwzięcia.

Oprócz wspomnianych powyżej metod w zeszłym roku popularnymi metodami oszustw były fałszywe oferty szczepień przeciw COVID-19 oraz związane z Narodowym Spisem Powszechnym Ludności i Mieszkań 2021.

Jak nie dać się oszukać w Internecie?

Oszustwa powszechne są również w Internecie. Na skrzynkach pocztowych pojawiają się fikcyjne faktury do opłacenia, które są łudząco podobne do prawdziwych faktur. Dodatkowo istnieje wiele fałszywych zbiorów pieniędzy i ofert ubezpieczeń, które kuszą seniorów.

„Phishing” – jest jak łowienie ryb na wędkę (stąd nazwa): w pozornie bezpiecznym opakowaniu (przynęta) ukrywa się haczyk. Dostajesz e-mail, sms, wiadomość w komunikatorze lub post w portalu społecznościowym, który zawiera niebezpieczny link. Przestępcy nakłaniają w treści e-maila do kliknięcia linku. Najpopularniejsze zachęty to fałszywa informacja, że czeka na Ciebie:

- wygrana pieniężna lub nagroda rzeczowa;
- promocja z bonusem (pieniądze lub prezent w zamian za rejestrację);
- faktura (za gaz, prąd, towar lub usługę) do zapłacenia;
- dopłata za przesyłkę kurierską (np. opłata celna);
- niezapłacony mandat;
- niedopłata podatku;
- czekające na odbiór wyniki testu medycznego.

Pomysłowość przestępców nie zna granic. Cel jest zawsze ten sam: przelew na konto złodzieja lub ujawnienie danych osobowych w trakcie logowania na fałszywej stronie internetowej np. stronie banku.

Oprócz wspomnianych powyżej metod w zeszłym roku popularnymi metodami oszustw były fałszywe oferty szczepień przeciw COVID-19 oraz związane z Narodowym Spisem Powszechnym Ludności i Mieszkań 2021.

„Vishing” – to telefoniczna metoda oszustwa i odmiana phishingu. Przestępca dzwoni do Ciebie, podając się za pracownika banku, sklepu internetowego, policjanta czy przedstawiciela agencji ubezpieczeniowej. Rozmowa zaczyna się zazwyczaj od informacji o jakimś problemie z kontem, który możesz rozwiązać, instalując aplikację wskazaną przez oszusta. Jeżeli klikniesz przesłany link i ściągniesz program na telefon, przejmie on kontrolę nad Twoimi hasłami, loginami, danymi osobowymi. Nie ochroni Cię nawet to, że nie masz większych pieniędzy na koncie. Oszust może w Twoim imieniu wziąć kredyt lub wykorzystać debet na karcie. Może też poczekać do momentu, gdy na Twoim rachunku znajdzie się odpowiednia kwota.

„Fałszywy sklep/bank/portal” – narzędziem dużej liczby oszustw są fałszywe witryny internetowe. Przypominają one do złudzenia prawdziwe strony logowania do banków, sklepów internetowych lub portali społecznościowych. Często jedyną wskazówką, że masz do czynienia z próbą wyłudzenia, jest drobna różnica w zapisie adresu (dodatkowy myślnik, kropka czy litera) oraz błędy językowe w komunikatach na stronie. Tego typu witryny tworzą przestępcy wykorzystujący metodę phishingu.

Jak nie paść ofiarą oszustwa internetowego?

- korzystaj tylko z legalnego oprogramowania – instalowanie przypadkowych aplikacji to najprostsza droga do zainfekowania komputera złośliwym oprogramowaniem typu spyware (które kradnie Twoje dane);
- korzystaj z mocnych haseł – większość instytucji (banki, dostawcy mediów) wymaga stosowania mocnych haseł: nie używaj w nich imion czy dat urodzenia, w żadnym przypadku nie stosuj tych samych haseł do różnych stron i portali;
- nigdy nie otwieraj podejrzanych e-maili – pod żadnym pozorem nie klikaj linków znajdujących się w e-mailach od nieznanych nadawców;
- sprawdzaj wiarygodność stron – witryna, w której chcesz się zalogować, dokonać zakupów czy zrobić przelew, powinna mieć znak kłódki przed adresem www (symbol zabezpieczenia certyfikatem SSL): jeżeli masz jakiegokolwiek wątpliwości, wpisz w wyszukiwarce frazę: Nazwa witryny – czy to oszustwo?;
- nie spiesz się – sprawdzaj, pytaj i rozważaj spokojnie każdą decyzję związaną z finansami lub udostępnianiem swoich danych: jeżeli ktoś Cię pogania, próbuje wywierać presję lub straszyć, to niemal na pewno masz do czynienia z oszustem;
- nie panikuj – jeżeli podejrzewasz, że przestępcy przejęli Twoje dane, natychmiast zadzwoń lub udaj się do banku i zablokuj dostęp do konta, zmień hasło dostępu w portalu internetowym.

Seniorze pamiętaj!

- Bez zbędnej potrzeby nie noś dużej kwoty pieniędzy przy sobie.
- Po wypłacie większej kwoty z bankomatu lub po dokonaniu transakcji bankowej warto poprosić zaufaną osobę o odprowadzenie do domu z bankomatu, poczty czy też banku.
- Koniecznie naucz się na pamięć swojego numeru PIN do karty bankomatowej, nigdy nie zapisuj tego numeru na karteczce, którą będziesz przechowywać obok karty bankomatowej.
- Nikomu, pod żadnym pozorem, nie podawaj loginu i hasła do swojego konta bankowego.
- Nie pożyczaj pieniędzy osobom, które znane są tylko z widzenia lub deklarują, że chcą przekazać gotówkę twoim bliskim.

- Tam, gdzie panuje tłok, w tramwaju, autobusie, w markecie, na targu - zapiętą torbę trzymaj zawsze przed sobą.
- Przebywając w szpitalu - wartościowe rzeczy warto dać do depozytu.
- Będąc u fryzjera, w parku, na cmentarzu, w sklepie - nie zostawiaj toreb lub siatek, w których są pieniądze i dokumenty bez nadzoru, nawet na chwilę.
- Wychodząc na zakupy warto mieć przygotowane drobne pieniądze, tak aby nie wyjmować za każdym razem portfela.

Gdy jesteś w domu!

- Nie wpuszczaj do mieszkania nieznajomych – nie znając osoby nigdy nie znasz jej zamiarów.
- Nie przechowuj w domu dużej ilości gotówki czy kosztowności i nie informuj nikogo obcego o ilości pieniędzy, które masz w domu lub przechowujesz na koncie
- Nie otwieraj drzwi, gdy tylko usłyszysz dzwonek. Najpierw sprawdź, kto stoi za drzwiami. Jeżeli nie znasz tej osoby - rozmawiaj przez zamknięte drzwi. Pracownicy urzędów zwykle telefonicznie zapowiadają swoją wizytę, a inkasenci mogą wystawione rachunki za światło i gaz zostawić w skrzynce pocztowej, nie wchodząc do domu.
- Warto utrzymywać więzi z sąsiadami - mogą służyć pomocą w trudnej sytuacji.
- Zamykaj na zamek drzwi wejściowe po przyjściu do domu.
- Wychodząc z domu po zmroku warto zabierać ze sobą osobę towarzyszącą,
- Omijaj tereny źle lub wcale nieoświetlone, szczególnie niebezpiecznymi miejscami są obrzeża miast, na których nie ma zabudowań.

Senior na zakupach lub pokazie

Starsze osoby często są zapraszane na bezpłatne badania, pokazy naczyń, materacy, sprzętu paramedycznego lub też na warsztaty kulinarne, czy proszone o zgłoszenie się po odbiór wylosowanej nagrody lub vouchera. Okazuje się, że w rzeczywistości są to spotkania sprzedażowe różnych produktów i to w cenach wielokrotnie przekraczających ich rynkową wartość. Nieuczciwi sprzedawcy, wykorzystując niewiedzę starszych osób, nie informują zwykle w takich sytuacjach o prawie konsumenta do odstąpienia od zawartej umowy i nie przekazują formularza koniecznego do zwrotu towaru.

Sprzedawcy korzystają powszechnie z różnego rodzaju technik, aby zmanipulować osoby starsze i skłonić je do zakupu oferowanych produktów. Za sprawą tych sztuczek seniorzy często dają się nakłonić do zakupu niekiedy zupełnie niepotrzebnych produktów, z czego zdają sobie sprawę dopiero po dokonaniu transakcji.

Pamiętaj!?

- Podejmuj ostateczną decyzję po sprawdzeniu towaru i porównaniu cen, np. w Internecie lub w sklepie. Jeżeli towar jest dostępny dziś, będzie dostępny także jutro. Zawsze możesz poprosić o wizytówkę sprzedawcy, żeby móc zamówić towar, jeśli sprawę przemyślisz i się zdecydujesz.
- Ustal czy cel spotkania (np. wykładu, prezentacji, badania) obejmuje też sprzedaż towarów lub usług. Można o to zapytać osobę telefonującą z zaproszeniem, albo skontaktować się z instytucją kierującą zaproszenie pisemnie.
- Uważaj na „darmowe” prezenty – np. darmowa wycieczka może być połączona z kilkugodzinną sprzedażą kosztownych produktów, a prezent najczęściej jest pretekstem do spowodowania u Ciebie chęci zakupu innej rzeczy.
- Nie podejmuj decyzji pod wpływem impulsu. Dać sobie więcej czasu na zastanowienie i skonsultuj się z rodziną lub kimś bliskim. Presja czasu to zwykle zły doradca.
- Nie zaciągaj kredytu, jeśli nie stać Cię na prezentowany towar. To może być początek problemów finansowych.
- Jako konsument masz prawo odstąpić od umowy kupna zawartej poza siedzibą firmy w ciągu 14 dni, wystarczy wysłać oświadczenie pocztą. Poproś sprzedawcę o druk takiego oświadczenia.
- Jeżeli sprzedawca nie udzieli informacji o prawie do odstąpienia od umowy w ciągu 14 dni od zakupu na pokazie - prawo to wygasa po upływie 12 miesięcy od dnia upływu powyższego terminu.
- W sytuacji pytań, wątpliwości lub problemów zawsze masz możliwość skorzystania z bezpłatnej pomocy Rzecznika Praw Konsumentów.

Miejski Rzecznik Konsumentów w Suwałkach

16 – 400 Suwałki, ul. Sejneńska 13, I piętro, pokój nr 133

Poniedziałki od godz. 8.00 do godz. 16.00

czwartki od godz. 7.30 do godz. 15.30

tel. 87 562 81 37

Pamiętaj o podstawowych zasadach bezpieczeństwa, w stosunku do obcych bądź czujny i nieufny. Nie obawiaj się powiadomić o zagrożeniu Policję, Straż Miejską, Straż Pożarną, Pogotowie Ratunkowe.

WAŻNE TELEFONY ALARMOWE:

997 Policja

998 Straż Pożarna

999 Pogotowie Ratunkowe

112 Numer alarmowy

PROGRAM ŻŁOTA RĄCZKA

POMOC W DROBNYCH PRACACH NAPRAWCZYCH
MIESZKAŃCOM SUWAŁK W WIEKU POWYŻEJ 70 LAT SAMOTNIE ZAMIESZKUJĄCYM
LUB W WIEKU POWYŻEJ 60 LAT Z ORZECZONYM UMIARKOWANYM LUB ZNA CZNYM STOPNIEM NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

 517 871 124

Koszt połączenia jest zgodny z opłatą jak za połączenie do sieci Orange według taryfy Twojego operatora

Zgłoszenia przyjmowane są od poniedziałku do piątku w godzinach 9:00 - 18:00

Zgłoszenia można przesyłać również na adres e-mail: senior.zr@wp.pl

Projekt współfinansowany z Budżetu Miasta Suwałki

Celem programu jest zapewnienie nieodpłatnej pomocy seniorom w drobnych naprawach. Program dedykowany jest mieszkańcom Suwałk w wieku powyżej 70 lat, samotnie zamieszkującym lub w wieku powyżej 60 lat z orzeczoną umiarkowaną lub znaczną stopniem niepełnosprawności.

Zgłoszenia przyjmowane są od poniedziałku do piątku w godzinach 9:00 – 15:00 pod numerem telefonu 517 871 124 (koszt połączenia jest zgodny z opłatą jak za połączenie do sieci Orange według taryfy Twojego operatora).

Zgłoszenia można przysyłać również na adres e-mail: senior.zr@wp.pl Przewiduje się zapewnienie bezpłatnych usług i napraw, między innymi takich jak wymiana żarówek, gniazdek elektrycznych, uszczelnień przeciekających w kranach lub baterii, uszczelnianie przecieków za pomocą silikonu, odpowietrzenie kaloryferów, wymianę lub montaż zamków w drzwiach oraz klamek, jak również naprawę mebli i montaż elementów wyposażenia wnętrz. Limit wizyt specjalistów „Złotej rączki” w gospodarstwie domowym wynosi 4 wizyty w roku.

Poradnik wydany przez Centrum Aktywności Społecznej PRYZMAT

ul. Noniewiczza 91, 16 – 400 Suwałki, tel./fax 87 565 02 58

e-mail: pryzmat@pryzmat.org.pl www.pryzmat.org.pl